

Kaalunds Sæboefabrikker

Rasmus Kaalund (1838-1913) blev født i Vejle den 24. marts 1838 og var i lære hos Evers i Vejle.

Som kun 17-årig kom han til Kolding, hvor han var ansat i fem år hos Koldings store købmand, stadshauptmand J.S. Borch, der drev sin købmandshandel fra den såkaldte Borchs Gård mellem Akseltorvet og Helligkorsgade.

Derefter var han i tre år hos en købmand i Fredericia, inden han i 1862 vendte tilbage til Kolding, hvor han 29. september fik borgerbrev, og fire dage senere åbnede købmandsforretning i Helligkorsgade 20, hvor nu Hereford Beefstouw har til huse.

D. 25. april 1863 giftede Kaalund sig med Maria Brandt (1842-1907) fra Kolding.

I 1875 gik Kaalund over til engroshandel og i 1886 startede han Kaalunds Sæbefabrikker, som han dog allerede trak sig ud af igen i 1890.

Han havde andre planer. Efter at have været den første formand for Kolding Telefonselskab, blev han fra 1896 administrerende direktør for De Forenede Sydjyske Telefonselskaber.

Kaalund var i 1887-1900 formand for Kolding Landsogns Distriktsråd og var dettes repræsentant i Kolding Byråd. Han var meget aktiv i Handelsforeningen i Kolding, hvor han blev æresmedlem.

I 1883 var han medstifter af Foreningen af Jydske Handelsforeninger, hvor han i en periode sad i bestyrelsen. Han var medlem af forretningsudvalget fra oprettelsen i 1883 til 1906 med en afbrydelse på tre år, hvor han fungerede som forretningsfører.

I 1871 tog han initiativ til den første handelsskoleundervisning i Kolding, men først med oprettelsen af Kolding Handelsforenings Aftenskole nogle år senere, kom undervisningen rigtig i gang. På et tidligt tidspunkt pegede Kaalund på behovet for en dagskole.

Han tog desuden initiativ til, at man i de jyske handelsforeninger arbejdede på fælles regler og krav til handelsskolernes læseplaner og eksamener. Det lykkedes i 1891-92.

Rasmus Kaalund

Han var med til at oprette Den Jydske Handelshøjskole i Århus i 1905 og sad i dens bestyrelse.

I 1886 blev han svensk vicekonsul. Han blev også Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd og bar den svenske Wasaordens ridderkors. I 1908 blev han æresmedlem af Kolding Handelsforening.

Han døde 2. februar 1913 i Kolding.

De Danske Provins-Handelsforeninger rejste 1915 et monument på hans gravsted på Koldings gamle kirkegård i anerkendelse af hans arbejde for handelsskolesagen i Jylland.

*Jeg tillader mig herved at bekendtgjøre,
at jeg Dags Dato under Firma*

KAALUNDS SÆBEFABRIK

*har etableret en Fabrikvirksomhed, som vil omfatte
Haand-, Stang- og bløde Sæber og dermed
beslægtede Artikler, hvilken jeg anbefaler til,
Byens og Omegnens Handlende.*

*Kontoret er på Fabikken, men Bestillinger modtages i
Byen af d' Hrr. S.W. Bruun og Kaalund & Henrichsen
samt i Landmandsbankens Afdeling, hvor jeg
i Reglen vil være at træffe hver Dag fra 12-1.*

Telefon er alle 3 Steder til Disposition

Kolding, den 1. Januar 1886

**Ærbødigst
R. KAALUND**

2. januar 1886 kunne læserne af Kolding Folkeblad læse ovenstående annonce.

Næringsbrevet som sæbesyder i Kolding Landsogn blev udstedt 26. januar 1886.

Fabrikken blev anlagt mellem de nuværende Dyrehavegårdsvej og H.C. Petersens Vej, og den har været beskeden af omfang. Til gengæld var man helt fremme i den teknologiske udvikling.

Kolding Telefonselskab var først stiftet i september 1884 med Kaalund som en af initiativtagerne, men der har ikke været ret mange telefoner hos de kommende sæbekunder endnu!

Rasmus Kaalund trak sig ud af sæbefabrikken allerede i 1890, hvor den blev overtaget af Asmus Jürgensen og Marius Nielsen. I 1899 solgte de fabrikken til H.C. Petersen, der indledte en udvikling af virksomheden til at blive en af landets førende på sit felt.

H.C. Petersen kom fra Horsens, men sæbefabrikation var noget nyt for ham, idet hans familie hidtil havde arbejdet med tobaksproduktion.

Fra at have satset på lokale kunder, blev Kaalunds Sæbefabrikker nu en virksomhed for kunder i hele landet, og efterhånden udvikledes også eksport til fjerne himmelstrøg.

Årene mellem 1910 og 1920 blev en tid med store forandringer i form af nye produkter og store udvidelser af fabrikken.

I 1912 foretog man en kraftig udvidelse af afdelingen for bløde sæber (grøn og brun sæbe), i 1914 forandringer i administrationen og i 1918 etableredes en afdeling for produktion af soda, der dengang var en meget væsentlig artikel i husholdningen.

I 1912 begyndte man produktionen af skurepulveret VI-TO, der skulle blive et af fabrikkens helt store produkter. Produktet blev solgt med den karakteristiske lille pige, der har tabt den ene sok under skurearbejdet.

Efter 2. verdenskrig søgte man at eksportere bl.a. skurepulveret til USA, men man måtte opgive at bruge den lille pige i TV-reklamer. Så uskyldig hun end er, var hun for vovet til det amerikanske publikum!

I 1927 omdannedes virksomheden til et aktieselskab. H. C. Petersen blev direktør, og konsul Chr. Eff, byens matador, blev formand. H.C. Petersen trådte tilbage i midten af 1930'erne og afløstes af Peter M. Rolver, der tidligere havde været bogholder i firmaet.

Anden Verdenskrig betød et væsentligt fald i omsætningen, men ved at justere produktionen overlevede firmaet besættelsen.

Efter krigen kom store udenlandske firmaer ind på det danske marked. Desværre havde Kaalunds bestyrelse ikke brugt den relative gunstige indtjening under

besættelsen til nye investeringer. Man stod derfor i en dårlig udgangsposition efter krigens ophør.

I 1963 etablerede man egen emballageproduktion. Efter en beskeden start i lokaler i Christiansfeld, udviklede virksomheden Holmia sig, med Ove Vinkel som direktør, til en af landets store producenter af emballage i det nye plastmateriale, PVC. Materialet var mindre sårbart og meget billigere end den hidtidige glasemballage.

I 1969 flyttede Holmia til Bramdrupdam og nogenlunde samtidig solgte bestyrelsen denne del af virksomheden til Kastrup-Holmegaards Glasværker.

Men tiderne var vanskelige, og i 1977 afhændedes aktierne til virksomhedens største konkurrent, Thors Kemiske Fabrikker A/S i København.

Produktionen i Kolding ophørte i 1978, og allerede i 1980 bukkede også Thors Kemiske Fabrikker under efter en række fejlinvesteringer. Fabriksbygningerne i Kolding blev nedrevet i 1983 og erstattet af boliger.

Kaalunds Sæbefabriker, formentlig omkring 1900. Fabriksanlægget er endnu beskeden. Til venstre direktørboligen, i dag Fredericiagade 25

Direktør H.C. Petersen foran fabrikkens personale omkring 1900-tallet

Damer i pakkeriet omkring 1900-tallet

*Projektet er igangsatt af Beboerforeningen Tre-i-en.
Det er sponsoreret af Sanistål, Kolding Skiltecenter, Grafisk Frihed og Kolding Kommunes Bydelspulje.*